

Sygn. akt VI Ga 288/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Beata Hass – Kloc (spr.)

SR del. Marta Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółki z o.o. w Ś.

przeciwko: (...) Towarzystwu (...)

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w P.

V Wydziału Gospodarczego z dnia 25 marca 2015 r., sygn. akt V GC 41/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego (...) Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda (...) Spółki z o.o.

w Ś. kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSR del. Marta Zalewska SSO Andrzej Borucki SSO Beata Hass – Kloc

Sygn. akt VI Ga 288/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 19 listopada 2015 r.

Pozwem wniesionym w sprawie powód (...) Sp. z o.o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Towarzystwa (...) z siedzibą w W. kwoty 3.837,60 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu powód podał, iż w okresie od dnia 10.07.2014 r. do dnia 23.07.2014 r. wynajmował uszkodzonymu, którego pojazd doznał szkody komunikacyjnej, pojazd zastępczy. Na mocy umowy cesji uszkodzowany scedował na powoda przysługującą mu względem pozwanego wierzytelność z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego na czas likwidacji szkody z OC sprawcy. Pozwany odmówił zaspokojenia żądania z powyższego tytułu.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty, pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu zakwestionował zasadność i celowość najmu pojazdu zastępczego, brak

wykazania poniesienia kosztów najmu, wysokość dobowej stawki czynszu za wynajem pojazdu, czasokres najmu oraz termin żądania odsetek.

Wyrokiem z dnia 25 marca 2015 r. wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt V GC 41/15, Sąd Rejonowy w P. V Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.837,60 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15.08.2014 r. do dnia zapłaty (pkt I) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1004,58 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

W uzasadnieniu dla niniejszego Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 06.07.2014 r. doszło do zdarzenia komunikacyjnego, w wyniku którego uszkodzeniu uległ samochód należący do A. E.. Sprawca szkody był ubezpieczony w ramach odpowiedzialności OC w przedsiębiorstwie pozwanego. Wobec niemożności korzystania przez poszkodowanego z pojazdu oraz z uwagi na brak innego samochodu, w związku z jego uszkodzeniem, poszkodowany najął od powoda (...) Sp. z o. o. w Ś. pojazd zastępczy P. (...), na okres od dnia 10.07.2014 r. do dnia 23.07.2014 r., to jest na okres naprawy. Z tytułu najmu pojazdu zastępczego powód wystawił fakturę VAT na kwotę brutto 3837,60 zł brutto, przyjmując stawkę czynszu najmu na kwotę 295,20 zł netto za dobę. Na podstawie umowy cesji poszkodowany przeniósł na stronę powodową wierzytelność w zakresie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

W ocenie Sądu Rejonowego strona pozwana przyjęła na siebie w oparciu o umowę ubezpieczenia OC odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia 6.07.2014 r. W następstwie kolizyjnego uszkodzenia samochodu, poszkodowany dokonał najmu pojazdu zastępczego. Dalej Sąd Rejonowy wskazał, iż nie zasługuje na uwzględnienie zarzut strony pozwanej, jakoby najem był niezasadny i niecelowy, nie można bowiem odmawiać poszkodowanemu w wyniku kolizji drogowej prawa do korzystania z samochodu zastępczego lub też warunkować tej możliwości od braku alternatywnych środków komunikacji. Sąd I instancji podzielił stanowisko powoda, iż zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego obejmuje czas rzeczywistej naprawy, a nie tylko technologiczny czas naprawy. Dodał także, iż w jego ocenie stawka przyjęta przez powoda nie odbiega od przeciętnych stawek stosowanych na rynku lokalnym przez inne firmy – w rażący sposób - bo tylko w tej sytuacji można byłoby przyjąć za zasadne zweryfikowanie tej stawki. O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.p.c., a o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu motoryzacji na okoliczności wskazane w sprzeciwie a wymagające wiadomości specjalnych;
2. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c., poprzez oddalenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ruchu drogowego i motoryzacji na okoliczności wskazane w sprzeciwie uznając, że:
 - ustalenie koniecznego i niezbędnego czasu na dokonanie naprawy nie należy do kompetencji biegłego i nie wymaga wiedzy specjalnej;
 - okoliczność ustalenia czy stawka za dobę najmu pojazdu zastępczego zastosowana przez powoda w niniejszym przypadku nie wymaga wiadomości specjalnych;
3. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, iż:
 - dla ustalenia zasadnego okresu naprawy pojazdu uszkodzonego oraz uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego w związku ze szkodą z dnia 06.07.2014 r. wystarczający jest przedłożony przez powoda dokument historii naprawy pojazdu;
 - dla ustalenia czy dobowy stawka najmu zastosowana przez powoda odpowiada stawkom stosowanym przez inne podmioty przy uwzględnieniu klasy segmentacyjnej pojazdu uszkodzonego wystarczające są wydruki cenniki konkurencyjnych podmiotów;

a przez to naruszenie prawa materialnego tj.:

4. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 zd. 1 poprzez uniemożliwienie pozwanemu dowodzenia podniesionych twierdzeń i faktów;
5. art. 361 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż pozwany ponosi odpowiedzialność za koszty wynajmu pojazdu zastępczego, pomimo tego, iż powód nie wykazał istnienia związku przyczynowo - skutkowego między koniecznością najmu pojazdu zastępczego przez okres 13 dni, a szkodą;
6. naruszenie prawa materialnego tj. art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie uznając, iż powód udowodnił zasadność i konieczność najmu pojazdu zastępczego i poniesienie z tego tytułu kosztów w kwocie 295,20 zł brutto za dzień przez okres 13 dni w związku ze szkodą z dnia 6 lipca 2014 r.

W oparciu o powyższe, pozwany wniósł o uchylenie wyroku Sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę wyroku Sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu za obie instancje. Nadto wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu motoryzacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową apelację nie znalazł podstaw do jej uwzględnienia.

Analiza poczynionych w sposób prawidłowy i wyczerpujący ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy oraz na ich podstawie dokonanych rozważań prawnych nie pozwoliła na podzielenie zarzutów strony pozwanej zgłoszonych w apelacji wniesionej od przedmiotowego rozstrzygnięcia. Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd drugiej instancji nie dopatrywał się w postępowaniu pierwszoinstancyjnym naruszenia przepisów postępowania, polegających na nie rozpoznaniu kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia, skutkujących koniecznością zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku.

Apelacja pozwanego oraz argumentacja na poparcie konkretnych formułowanych w niej zarzutów koncentrowała się wokół tezy, iż Sąd Rejonowy w sposób nieuprawniony określił wysokość stawki wynajmu samochodu zastępczego oraz czas niezbędny na dokonanie naprawy uszkodzonego pojazdu. Pozwany szczególnie podkreślał fakt, iż w sprawie nie został przeprowadzony dowód z opinii biegłego na powyższe okoliczności.

Z akt niniejszej sprawy bezspornie wynika, że pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ruchu drogowego i motoryzacji na okoliczność ustalenia wysokości średniej stawki najmu pojazdu zastępczego oraz koniecznego i uzasadnionego okresu naprawy pojazdu uszkodzonego. Na rozprawie w dniu 25 marca 2015 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego jako nie mający znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Strona pozwana nie była obecna na rozprawie, na której Sąd I instancji wydał ww. postanowienie i w tym zakresie nie złożyła stosownego zastrzeżenia w myśl art. 162 k.p.c. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy, celem wskazanego wyżej przepisu jest pobudzenie inicjatywy procesowej stron, zapobieganie ich nielojalności przez zobligowanie do zwracania na bieżąco uwagi sądu na wszelkie uchybienia procesowe w celu ich niezwłocznego wyeliminowania i niedopuszczenie do celowego tolerowania przez strony takich uchybień z zamiarem późniejszego wykorzystania ich w środkach odwoławczych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., sygn. akt II CSK 229/06 oraz z dnia 29 sierpnia 2013 r., sygn. akt I CSK 713/12). U podstaw regulacji zawartej w art. 162 k.p.c. leży założenie zapewnienia prawidłowości postępowania, do której osiągnięcia zmierza sąd, jednakże przy współdziałaniu stron, w drodze usuwania i eliminowania wszelkich uchybień w toku postępowania, które w konsekwencji mogłyby skutkować wzruszeniem orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2006 r., sygn. akt V CSK 237/06).

W tych okolicznościach wypada zauważyć, że prekluzja dotycząca zwrócenia przez stronę uwagi sądu na uchybienia przepisom postępowania ma charakter bezwzględny, przy czym nie ma znaczenia, czy przepisy, które zostały naruszone miały lub mogły mieć wpływ na treść orzeczenia. Fakt nieobecności pełnomocnika pozwanego na rozprawie

w dniu 25 marca 2015 r. nie może sanować powyższego, albowiem w ten sposób doszłoby do obejścia terminu wskazanego w art. 162 k.p.c., gdyby w takim przypadku strona mogła dopiero w apelacji zarzucić naruszenie przepisów postępowania do czego była zobligowana na posiedzeniu toczącym się przed Sądem I instancji.

W związku z powyższym, wszelkie zarzuty podnoszone w apelacji co do zasadności wniosku dowodowego w przedmiocie opinii biegłego i jego znaczenia dla rozpoznania sprawy są spóźnione. Zważyć także należy, że w przyjętym systemie apelacji celem postępowania apelacyjnego jest ponowne i wszechstronne zbadanie sprawy pod względem faktycznym i prawnym. Zasadą pozostaje jednak, że koncentracja materiału faktycznego i dowodowego powinna nastąpić już przed sądem pierwszej instancji. Chociaż więc dopuszczalność nowego materiału procesowego przed sądem apelacyjnym jest regułą, to doznaje ona ograniczenia poprzez unormowanie art. 381 k.p.c. Sąd drugiej instancji jest zobowiązany na wniosek strony materiał ten uzupełnić, jeżeli jest to konieczne dla rozstrzygnięcia sprawy, lecz równocześnie jest uprawniony do pominięcia nowych faktów i dowodów zgłoszonych dopiero w postępowaniu apelacyjnym, gdy zachodzą przesłanki określone wymienionym przepisem. Strona podejmująca krytykę decyzji sądu o pominięciu nowych faktów i dowodów oferowanych przez nią powinna wykazać, że nie mogła ich przedstawić w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (gdyż wówczas jeszcze nie istniały lub o nich nie wiedziała, albo też zachodziły istotne przyczyny usprawiedliwiające niemożność ich przedstawienia) lub że potrzeba ich oferowania powstała dopiero później. W tym miejscu należy przywołać stanowisko Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2002 r. wyrażone w sprawie IV CKN 980/00 (Lex nr 53922), zgodnie z którym uregulowanie zawarte w art. 381 k.p.c. jest wyrazem dążenia do koncentracji materiału dowodowego przed sądem pierwszej instancji. Strona, która dopuszcza się zaniedbania w zakresie przysługującej jej inicjatywy dowodowej w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, musi się liczyć z tym, że sąd drugiej instancji jej wniosku dowodowego nie uwzględni.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że zarzuty apelacji nie mogły doprowadzić do zmiany zakresu postępowania dowodowego, a w konsekwencji do poczynienia innych ustaleń faktycznych niż uczynił to Sąd Rejonowy. Ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego została bowiem dokonana przez Sąd I instancji w sposób obiektywny, rzetelny i wszechstronny. Wszystkie przeprowadzone dowody zostały przez Sąd Rejonowy przywołane i omówione. Nie można też zarzucić, by Sąd I instancji na tle przeprowadzonych dowodów budował wnioski, które z nich nie wynikają. W ocenie Sądu Okręgowego w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, a w szczególności protokół zdawczo-odbiorczy pojazdu, umowę najmu pojazdu zastępczego, oświadczenie poszkodowanego, historię naprawy pojazdu, umowę cesji wierzytelności, fakturę VAT oraz cenniki najmu pojazdów zastępczych Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że powód wykazał swoje roszczenie zarówno co do zasady jak i co do wysokości.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa materialnego zawartych w apelacji, na wstępie rozważań należy nadmienić, iż w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z odpowiedzialnością gwarancyjną zakładu ubezpieczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego świadczonego z tytułu ubezpieczenia OC jest określona granicami odpowiedzialności cywilnej posiadacza. Do rozstrzygnięcia o odszkodowaniu przy ubezpieczeniu OC konieczne jest sięgnięcie do ogólnych reguł kodeksu cywilnego odnoszących się do zakresu odszkodowania w szczególności do przepisu art. 361 § 1 i 2 k.c. Reguły te, nakazują przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego. Oceny czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, jak podkreślał Sąd Najwyższy, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy.

Należy podzielić stanowisko zaprezentowane przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.04.2002 r. sygn. akt I CKN 1466/09, że w przedmiocie obowiązku poszkodowanego współdziałania z dłużnikiem przy wykorzystaniu zobowiązania nie ma on obowiązku poszukiwania sprzedawców oferujących swoje usługi najtaniej. Poszkodowanemu przysługuje także wybór odpowiedniego warsztatu naprawczego, któremu powierzy dokonanie naprawy uszkodzonego pojazdu. Poszkodowany co do zasady może podejmować w tym zakresie autonomiczną decyzję (por. uchwała SN z dn. 13.06.2003r., sygn. akt III CZP 32/03). W piśmiennictwie podkreśla się, że normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. jest bardzo często niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego, nie tylko w sytuacji jego uszkodzenia ale również zniszczenia. Jeżeli więc poszkodowany poniósł w

związku z tym koszty, które były konieczne, na wynajem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2004 r., IV CKN 672/2003). W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy ustalając stawkę wynajmu pojazdu zastępczego oraz czasokres najmu kierował się twierdzeniami strony powodowej zawartymi w pozwie oraz dowodami do pozwu dołączonymi. Powyższe pozwany chciał podważyć dowodem z opinii biegłego. Skoro jednak dowód ten w powyższym zakresie nie został przeprowadzony, należało przyjąć, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń w zakresie przedmiotowej stawki oraz czasokresu wynajmu pojazdu zastępczego.

Zgodnie z dominującym poglądem odwołującym się do art. 805 § 2 pkt 1 i art. 822 § 1 k.c., ubezpieczyciel zobowiązany jest do naprawienia szkody w formie zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej (por. wyroki SN z dnia 29 lutego 2002 r., V CKN 903/00, OSNC 2003, nr 1, poz. 15 oraz z dnia 17 maja 2007 r., III CZP 150/06 OSNC, nr. 10, poz. 144). Mówiąc o granicach odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu poniesionych przez poszkodowanego kosztów najmu pojazdu zastępczego, należy zaznaczyć, iż w powyższych granicach muszą mieścić się wydatki zmierzające do wyłączenia lub ograniczenia szkody i niewątpliwie są nimi koszty wynajmu pojazdu zastępczego. W przedmiotowej sprawie, jak już wskazano powyżej pozwany nie zakwestionował skutecznie stawki i czasokresu wynajmu pojazdu ustalonych przez Sąd Rejonowy, co skutkowało przyjęciem przez Sąd odwoławczy ustaleń Sądu I instancji za prawidłowe.

Biorąc pod uwagę naprowadzone wyżej okoliczności Sąd Okręgowy – na podstawie art. 385 k.p.c. – apelację jako bezzasadną oddalił. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do wyniku sprawy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c.